

anın

FİKİR VE SANAT DERGİSİ

Latif Ateş

Mehmet ORHAN

: Paris'te Bir Hozakpur'lu

AĞIN

: AĞIN KİTAPLIĞI

Fikri YÜCEL

: Bir Yazı ve Bir Dilek

Sönmez İKİNCİ

: Türk Edebiyatı ve Türk Şiiri

İsmail BEYDEMİR

: Cancık Dayı

Dr. Mustafa Şerif ONARAN

: İstanbul'u Düşündüm

Mehmet ERGÖNÜL

: Sizinle

Fikri YÜCEL

: Taqlama

Tanju GÜNEL

: Duygulu Gerçek

Hüsnü AYDOĞMUŞ

: Hayallaşalım

Sevil SÖZER

: O Kentin Anıları

Kemal NİKSARLI

: Fıkra

Rüştü ASYALI

: Ağı'n'da Tiyatro Okur mu?

Dr. Hamit SOYLU

: Türkiye'de Akıl Hastahaneleri

PARİS'TE BİR HOZAKPUR'LU

Yazan : Mehmet ORHAN

(Geçen sayıdan devam)

Ya çiçek sevgisi... Çeşitli çiçeklerin en güzel yettiği memleket bizimdi, ama, en güzel yetiştirmeyi bilenler de bunlar. Haftada birkaç kere Paris'in çeşitli mahallelerinde «çiçek sergileri» açıldığını söylersem bu adamlardaki meraka dair bir kanaat gelir size.

Parklara, bahçelere, yol kenarlarına o kadar çok çeşitli cinsten ağaç ve çiçek dikmişler ki, nisan ayında bakıyorsunuz bazısı yemyeşil, bazısı sunun tomurcuqları yeni yırılmış, bazısı da henüz kupkuru dal. Anlaşılan hazirana kadar taze çiçek ve tomurcuk göreceğiz.

Çeşitli faydaları bir yana, hayatımızda sivilinmez yeri var ağaçların. Çocukluğumuz ağaçlarda geçti. Onlarda kuş, deyin, cıccızık avladık; onlarda dut, elma, erik, ceviz taşladık; onlarda salıncak kurup oynadık; şimdi herbiri birer uzak diyarda olan dostlarla onların gölgesinde oturup saatlerce sohbet ettik, halay çektik, hora teptik... Ve nihayet, yakıcı bir ağustos güneşinin altında ekin biçerken, öğleyin bulgur pilâvı ile ekşi ayranı yine onlardan bir alıp gölgesinde kasık salladık.

Aağ bizden bir parça. Bize dost, bize en yakın arkadaş. Ama, Fransa'da gördükten sonra anladım ki bizim ağaç sevgimiz az. «Ben sana hayran...» misali seviyoruz ağacı da. Halbuki ona bakım gerek daima. Evlât yetiştirir gibi yetiştireceksin onu. Boylu - Poslu, yakışıklı olsun şöyle.

«TEMİZLİK İMANDANDIR.» DEYİP KALMIŞSIZ.

Bazan böbürlenmemiz tutar, «Avrupalı'nın eline geçen para benim elime geçse ondan daha alâsını yaparım.» diye. Evet, bazı işler var ki cidden paraya dayanıyor, ama parayı gerektirmiyen yönleri de var batı medeniyetinin. Asıl parmak basılacak nokta burada işte.

Başımızdan çok geçmiştir: Bir köye, yahut bir kasabaya ilk defa gidiyorsunuz. Hentiz bir sokağını, ya da bir meydanını gördünüz: «Burası medenî bir yer.» diyorsunuz. Bunu size söyleten nedir, hiç düşündünüz mü? O köyde, o kasabada gözüntüze çarpan temizlik ve düzen.

Medenî oluşun, ileri ülke, oluşun bir ölçeği de bu : Temizlik ve düzen. Bunun için hiç de fazla bir paraya ihtiyaç yok. Zira Avrupalı elini kesesine atmadan başarıyor bu işi. Biz «Temizlik imandandır.» diye konuya bir de din yönünden kuvvet vermişiz ama üstüne fazla varmamışız. Bu söz sanki bize değil de Avrupa'nın Hristiyanı-

na söylenmiş. En küçük köyü bile çiçek gibi. Gübre yığını çoktan ortalıktan kaldırmış. Şimdi onun yerine evinin çevresini bir çiçek bahçesi haline sokmuş. Yolları, sokakları yine öyle. Ne apârethane ayağı sızıyor, ne bulaşık suları... Çok kolay, çok basit işler bunlar, yeter ki yapmaya istek olsun içimizde.

Ama yapmamız gerekli. Mikrop yuvalarını ortadan kaldırmak için, çağımızın insanı olmak için, çocuklarımızı daha iyi yaşamaya alıştırmak için yapmamız-gerek bunları.

Dedelerimiz geceleri ılık için bezir yağı yakmış. Şimdi onların torunları lüks lâmbasını azmıyor. Gübre yığını da «dede hâtırası» deyip ortalıkta tutacak değiliz ya...

Taksitle Eğlence

«Fransa'da en çok dikkatini çeken şey nedir?» diye bir soru soracak olsanız en başta kahvehanelerini ve seyahat acentalarını sayarım. Kahvelerini, buraya gelmeden önce romanlarında okumuştum. Hatta Fransız kültürü ile edebiyatının hızla gelişip yeryüzüne yayılmasında bu kahvelerin büyük rolleri olduğu da söylenir.

Kahvehanelerin yanında seyahat acentaları da dikkati çekecek kadar fazla. Birbirine zıt iki şey... Kahveler, insanı «Gel, otur sohbet et!» diye davet ediyor; seyahat acentaları ise daima gezmeye zorluyor. Bizdeki banka şubelerinden çok seyahat acentaları var Fransız şehirlerinde. Hele Paris'te hemen her devletin iki üç acentası, ya da turizm bürosu var.

Geçenlerde haftalık bir dergide bu acentalardan birinin bir ilânı ilâsti gözüme: Kredi ile seyahat. Evet, taksitle gezmeye ve eğlenmeye çağırıyor sizi. Bizde bir söz vardır: «Veresiye için iki kere sarhoş olur» diye. Parasızken keyf etmeyi, eğlenmeyi yeren bir söz. Ama Avrupalı, seyahati boş bir «eğlence» değil, zarurî bir «ihtiyaç» olarak gördüğü için kredi ile ve taksit ödemek suretiyle seyahat etmekte de bir sakınca bulmuyor.

HABERLER :

* Hemşehrimiz, Elâzığ Erkek Sanat Enstitüsü öğretmenlerinden Ali Haydar DEMİREZER kalp krizi neticesi vefat etmiştir.

A.Ü. Hukuk Fakültesi eski dekreterlerinden hemşehrimiz Muhittin KÖKSAL Ankara'da vefat etmiştir.

Merhumlara Allah'tan rahmet, ailelerine baş sağlığı dileriz.

* Kızları Aşlı'nın doğumuyla Nermin ve Nevzat Asyalı çifti,

Oğulları Baran'ın doğumuyla ise Leylâ ve Arif Kaya çifti daha da mutlu oldular.

Bizde, Aşlı Asyalı ve Baran Kaya'ya mutlu ömürler dilerken Asyalı ve Kaya ailelerini tebrik eder, en iyi dileklerinizi yollarız.

* Ağın Kültür Derneği Yönetim Kurulu üyelerinden Hayri Gencosman özel sebeplerle istifâ etmiş ve yedek üye Mustafa Nıksar Yönetim Kuruluna asil üye olarak girmiştir.

AĞIN FİKİR ve SANAT DERGİSİ

AĞIN KİTAPLIĞI

Ağın Fikir ve Sanat dergisi

Sahibi : Ağın Kültür Derneği
adına Dr. Vakıf ÖZKUL

Bu sayıda yazı işleri müdürü
Nihat İSBİR

İdare yeri ve haberleşme ad-
resi : İç Cebeci Özsoy sokak
No : 3/4 — ANKARA

Gönderilen yazılar «Yazı ku-
rulu» nun incelenmesinden ge-
rer.

Gönderilen yazılar, yayınlan-
mı veya yayınlanmaması, geri
verilmeyeceği gibi telif ücreti
de ödenmez.

Dergimiz ayda bir çıkar.

Dizgi ve Baskı Ankara Basım
ve Ciltevi — ANKARA

YIL : 1
SAYI : 7
TEMmuz : 1967

Yılığ : 12 TL.

Geçen sayımızda Türkiye'deki dernekler, amaçları ve amaçlarına ulaşım çabaları ile ilgili bir özetle Ağın Kültür Derneğinin yerini belirtmeğe çalışmıştık. Derneğimizin, kuruluşundan bu yana olan çalışmaları ile ilgili bilgiyi de daha ileride sizlere sunmağa çalışacağız. Şimdi üzerinde durmak istediğimiz bir konu var. Bu çalışmalardan biri: Ağın'da bir kitaplık.

Bunun oldukça uzun bir hikâyesi vardır ve çoğumuzca da bilinmemektedir. Ağın'da bir kitaplık kurma çabaları, bu yoldaki kampanyalar, iki bin kadar (Temini çok zor olması bakımından da) kıymetli kitabın Ağın'a gönderildiği de yine çoğumuzun malumdur. Ne var ki ondan sonrası hazindir. Özellikle Ağın gibi yüzde doksanbeşin üzerinde okuryazarıyla övünen bir ilçe için çok hazin.

Bize gelen haberlere göre bu kitaplardan bir kısmının halen nerelerde olduğu dahi meçhuldür. Bir kısım sandıklar da anbar köşelerinde farelerin insafına terkedilmiştir. Nitekim eski halk-evinden aktarılan kitapları da Ortaokulda sandıklanmış olarak görmüştük. Devir yapılamadığından istifadeye sunulamıyordu. Bilmeyiz halen orada kendilerini gün ışığına çıkaracak birini mi beklerler?

Hangi günlük gazeteyi açsanız bir kitap yardımı çağrısı görürsünüz. Okumak isteyen kişiler okuma evlerini kurmuş kitap bekliyorlar. Biz ise, binbir emek zorlukla (vaktiyle derneğin bu çalışmalarını yürütenleri saygı ile anarız) toplanan, sandıklanan, gönderilen kitapları ihtiyaçlara sunacak bir organize ve onları yürütecek itinalı eller beklemekteyiz.

Şimdi Ağın'daki bütün ilgililerden soruyoruz : Ağın kitaplığı hangi safhadadır? Kitaplar nerede, hangi ellerdedir, Bize, Ağın'a ders ve yabancı dil kitapları göndermek istediklerini söyleyen ve bunun için adres istiyen müracaatlar var. Ortaokul'un böyle bir kitaplığı var mı? Belediye ne düşünüyor bu konuda? Verimli çalışmalarını izlediğimiz Kaymakamımızın bu kitaplar hikâyesinden de haberi olsun bekleriz.

Yaz tatili vesilesiyle Ağın'da toplanacak hemşehrilerimiz ve özellikle çevre öğretmenlerimizin kitaplık konusunda gösterecekleri ilgi ve ayırıcakları zamanın çok kıymetli olacağı kanısındayız.

Dernek, bu çalışmayı kitaplardan sonra, ilgilerini esirgemiyen hemşehrilerimiz vasıtasıyla, Milli Eğitim Bakanlığından bir kitaplık memuru tayinine kadar yürütmüş ancak, Ağın, kitaplık için uygun bir yer gösteremediğinden bu tayin yapılamamıştır.

Dergimize gönderdiği çağrısından öğrendiğimizde göre Ağın'da «Ağın Sosyal Tesisler Yapıtırma ve Koruma Derneği» ismiyle yeni bir dernek kurulmuş bulunuyor. Yapılan teşebbüsün, desteklenildiği ve varlık gösterebildiği nisbette isabetli olduğu inancındayız. Başarılar dileğimizle beraber gücümüzce yardıma hazır olduğumuzu da söylemek isteriz.

Ancak, bizim de bir dileğimiz var. Yardım çağrısında yönetim kurulunu da açıklayarak amaçlarından bahseden yeni derneğin Ağın kitaplığından da söz etmesini isterdik. Hiç değilse, vaktiyle gönderilen kitaplar nerelerdedir? İlgilerine sunarız.

AĞIN

BİR YAZI VE DİLEK

Yazan : Fikri YÜCEL

Ağın Dergisinde «AĞIN'DA KÜLTÜR HAYATI» başlıklı yazı dolayısıyla sayın yazar CEVAT ONAY değerli hizmetleriyle haklı isim yapmış kimselerimizi bugünkü kuşaklara tanıtmaları dolayısıyla taktir ve tebrike şayandır.

Yalnız, bu yazının Sayın ABDULLAH LUTFİ hakkında ki kısma iliseceğim :

Tanzimat Devri Sadrazamlarından Yusuf Kâmil Paşa TELEMAK romanını Fransızcadan dilimize çevirmişti. Sonra Süleyman Nazif : «Telemak'ı Yusuf Kâmil Paşa öldürdü» demişti. Eğer Cevat Ağabeyimiz o zat hakkında daha geniş yazılar yazmayacak ve onu yalnız Ağın'lılara değil bütün Türkiye'ye tanıtmıyacaksa, ben de aynı sözü Abdullah Lutfi'yi ikinci ve hatta sonuncu defa Cevat Onay öldürdü demekten gözümlü kırpımayacağım.

Nedenleri :

a — Yakınlarından bir tek kalmıştır. Oda ailesi etrafında bir propağanda olur düşüncesiyle yazamayacağına göre bu görev Sayın Cevat Ağabeyimize düşer.

b — Sayın - Abdullah Lutfi Pedagoji denen bilim dalının hem kuralcısı hem bu kuralın uygulayıcısı olarak tanıtılmaya hak kazanmış bir ulu varlıktı. Eğer Avrupa medeniyeti alanı içinde yetişseydi bugün Pedagoji tarihlerinde hayatlarını ve eserlerini saygı ile öğrendiğimiz büyük Pedegoklar arasına katılmaya hak kazanırdı. Onun talihsizliği geri kalmış Türkiye'de ve oraya göre daha geride bulunan Doğu Anadolu'nun تنها bir köyünde doğması ve Ağın gibi az kadir bilir bir yerinde Öğretmenlik yapmış olmasıdır. Halbu ki Sayın Hoca Cevat Ağabeyimin yazdıkları kadar yalnız bir çok insan yetiştirmiş olması hizmeti de yalnız bu ise bu iş YÜZ bilmem kaç yıldanberi çalışan bir çok öğretmenlerin yaptığı bir şeydir. O halde yalnız Muallim Abdullah Lutfi olarak kalır, bir sıra öğretmenliğinden ileri gidemez.

Kaldığı bu dev adam bir çok cephe ve her cephesinde olağanüstü vasıfları olan bir varlıktır. İdealisttir, bu bir kaç mekaleye sığmaz.

KOPİNİK köyünden Alfabetiz olarak çıkar yaya olarak ideali uğruna karadan Anadolu'yu baştan başa geçerek İstanbul'a gider ve bunu bir kaç kere tekrarlar. Bu yalnız idealini gerçekleştirmek içindir. Ama bugünkü kuşakta bunu

göze alacak bir fert çıkar mı acaba? İstanbul'da hem en basit yaşayacak kadar kazançla yetinerek Türkçeden başka bir yabancı dili de sındırmıştır. Bu yabancı dil sayesinde kafasının içini medeni dünyanın nuru ile o kadar aydınlatmıştır ki hareketlerini de o ışığa ayarlamış, o kadar ki yaşadığı çağın ve çevrenin YÜZ YILLAR ilerisine uyanmış uzanmış çevre onun hareketlerini bir türlü hazmedemiyor.

Ağın'ın geri ortamı içinde «tahtasız» denmiş. Bu ona bir paye diyenlerinde geriliğinin belgesidir. Ne yapalımki erken açan çiçeği kırağı çalar. Ona tahtasız demekle o değerinden bir şey kaybetmedi ama diyenler memleket vefasızlık damgası vurdular. O zaten kendisi ile meşgul oluyordu. Bugünkü edebiyatımızın kurucusu olan ŞİNASİ Fransa'dan annesine yazdığı mektupta: «Ölmeyecek kadar geçim, yorulmadan Millete hizmet edip onu uyarmak vazifemdir» demişti. Sayın Abdullah Lutfi işte bunu kendisine düstur edinmişti.

O Millete hizmet edecek, göztünü açacak, kendisini taşlasalar da onlara aldırılmıyacaktı, ve aldırılmıyordu. Kendisine taş atarlara o yalnız bilgi atıyordu. Şahsını düşünmemiştir dedim. Zamanında o kadar bilgi yükü ve yabancı dili ile çok yüksek mevkilere çıkması işten bile değilken o mevkileri elinin tersi ile itti, attı Binbir yoksulluk çekmenin yeri olan Öğretmenliği aldı. Misalleri hep Şinasi'den alıyorum, daha çok ona benzediği için Şinasi'ye İzmir Valiliği teklif edildi. Kabul etmedi. Yazı hayatına başladı, Yazıhanesine gelen bir misafirine ikram edecek bir sandalyesi olmadığı için onu portatif karyolasındaki yatağının üzerine oturttu. Bizim hocamızda o zaman İstanbul'da büyük mevkiler kendisine kapılarını açmışken onu kabul etmiyerek Ağın'da Öğretmenlik yapıyor, dinlenmesi gereken Yaz tatillerinde de KOPİNİK, MİNEYİK gibi köylerde, köyün çocuklarını alfabe kavuşturuyordu. O mevki peşinde olamazdı. Onun kafa yapılışı, zihin yapısı kendinden yükseğe eğilmek, aşağıya fors yürütmek için değildi. O halka kafa tutmak için değil içinden yetiştirdiği halkı kara cehaletin karanlığından kurtarmak için, bir mum gibi etrafını aydınlatma, kendisini tüketme için yaşıyordu. Öğretmenliğin kara sevdalı idi.

Yanında çalışanlar Millî Eğitim Müdürlüğüne yükseldiler. O sınıfından ayrılmadı. Yaşlılığına rağmen günde ALTI derse girer, aradaki ON-BEŞ dakikalık teneffüsünde de bir kaç sayfa Fransızca kitap okurdu. Tek dakikasını değerlendirmeden boşa vermezdi. Çok sevdiği çocuklarının yetişmesine kendisini harcıyarak, nefisini Öğretmenliğe ve dolayısıyla Millet hizmetine adanmış olmak her faniye nasip olmayacak bir feragat ve fedakârlık timsali, halka karşılıksız hizmetin ölmez örneği idi o.

(Devamı 7. sayfada)

Türk Edebiyatı

V E

Türk Şiiri

Derleyen : Sönmez İKİNCİ

Bundan önceki yazımda felsefi, efsanevi ve ruhi duygularla söylenen İslamiyetten önceki Türk edebiyatı ve şiirine değindim. Kabileler arasında inanç ve din farkı vardı; her kabilenin kendine has inandığı bir varlık mevcuttu. Bu varlık ekseriya tabiatın kendisiydi. Bunların arasında güneş, şimşek, gök gürültüsü, çeşitli ağaçlar v.s. sayılabilir. Kabileler bunlara karşı duydukları inançları şiirlerle terennüm ediyorlardı. İşte bu sayıda bahsedeceğim kısım ise İslamiyet sonrasındır. İslamiyet sonrası Türk edebiyatı XI. yüzyıldan sonra büyük değişikliklere uğramıştır.

Herseyden önce imanda olan bu değişiklikler edebiyatımız üzerinde bambaşka bir hava yaratmıştır. Eski destanların tümü yeni dinin esasına aydındırıldı. Bununla beraber milli edebiyat konusunda, şekilde, ruhta ve dilde Türk karakterini kuvvetle yaşattı.

Turfan'da bulunan uygur eserleri arasında islami ruh ve hatta dil belirmeğe başladı. Arapça ve farsça müslümanlık kelimeleri taşıyan aşağıdaki parçadan islami ahlakla bağdaşmış bir ruh doğuyor.

Bilgi bilin ya begim
Bilip sanga eş bolır
Bilgi bilgen ol erge
Bir gün tavlat tuş bolır

Bilgi edin ey beğim
Bilgi sana eş olur
Bilgi bilen o ere
Bir gün devlet düş olur

Nesir nazım karışık; Ruh ve konu bakımından saf bir Türk eseri olan Alpamış destanından eski Türk kahramanı Bamsi Beyrek (Alp Bamsi) «Şah-ı merdan,» (Hz. Ali) tarafından sırtı sığanmış olduğu için ok atılsa batmıyan ateşe düşse yanmıyan olağan üstü islami şahsiyetlerinin de vasıflarını almış oluyor.

Ekseriyetle yedi heceli mısrağlardan meydana gelen Manas destanı Türk edebiyatının islami renk almış zengin örneklerindendir. Bir müslümanlık savaşçısı görünen Ermanos Divanülspat-it Türk şiirlerindeki akıncıları Seyit Battal Gaziyi andırır.

Batır manas aldına
Tuura adam kelmegen
Aydınman ay korkkan
Külpöngünün kün korkkan

Bahadır manas öntine
Doğru kimse gelmemiş
Aydınından ay korkmuş
İşığundan gün korkmuş

İslamiyetle beraber edebiyatımızı üç grup altında toplayabiliriz.

a — Divan Edebiyatı

b — Tasavvuf Edebiyatı veya Tekke edebiyatı

c — Halk Edebiyatı

Şimdi bu grupların özelliklerinden bahsedelim,

a — DİVAN EDEBİYATI :

Arap - Fars fikrini, bilhassa fars edebiyatı veznin ve şekillerini ve daha sonraları halk diline girmemiş bir çok arap fars kelimelerini de be-

nimseyen, bu akımın başlangıcı ve gelişme konanğı belli değildir. Bununla beraber müslüman Türk edebiyatının ilk nesir mahsullerinden olan yazarları belirsiz birçok kuran tefsirleriyle müsbet olarak 11. yüzyıl eseri olan manzum kutadgu bilig sonradan divan edebiyatı adı verilen en eski örnekleridir. Bu eser (Kutlu Hükümdar bilgisi) adıyla Faulün faulün faul vezniyle mesnevi şeklinde yazılmış büyük bir kitaptır. Şekil bakımından temsili bir hikâyedir. Bu eserde devrin şairleri şiirlerine konu olarak aldıkları Tabiat tanrılarından sıyrılıp tüm kainatın yaratıcısının Allah olduğuna inanmış ve onu şiirlerine Konu olarak almışlardır.

Bayat atı birle söz ol başladım
Törtükten, ıgıtken, köçürgen idim
Öküş ögdi birle tellim ming sena
Ogan bir Bayatkan anga yoke fena

Allah adı ile söze başladım
Türeten, eğiten, göçüren Rabbim
Bütün övgü ile bunca bin sana
Kadir bir Allah ona yok fena

Yine aşağıdaki mısralar. Türk edebiyatının, eski milli karakterini kaybetmeksizin, islami şek-

le nasıl girdiğini-saz şairinin nasıl divanlaştığını orjinal bir tablo halinde göstermektedir.

Kurumuş yığaclar dandı yaşıl
Benzendi yığün al, sarığı, kök kızıl
Yazı, tağıkır opri döşendi yadıp
İtindi kolu kaşı kök al kadip

Kurumuş ağaçlardandı yeşil
Bezendi çiçek, al, sarı gök kızıl
Çayır, dağı kır, yamaç döşendi yaygış
Düzeldi kolu başı gök algıyip

Geniş çapta hayatın kuvvetli bir tasvir ve tahlilli yapılmakta, cemiyetin ıslahı gayesi güdülmektedir. Hayatın çeşitli safhalarını terbiyesi,

ahlâkı, felsefi görüş ve düşünceleri içersine almıştır.

Bunlardan bir kaç misale göz atalım.

Tal erken yığaç ekse tutsa bolır
Karısı kaçan anı ekse bolır
Özing askı, kolma, badun askıkol
Badun askı-icre özing askı ol

Dal iken ağaç eğilip tutulabilir
Kartlaşsa nasıl eğilebilir
Kendi çıkarımı kollama halkın çıkarımı kolla
Halkın çıkarı içinde kendi çıkarımı ara

Aşağıdaki dörtlük ise evlenme hakkında öğüt verirken bugünkü halk düşüncesinin eski kaynağını göstermiş oluyor.

Kişi alsa özden kodı al köni,
Sevincin köçürgeysin ötlek köni
Yüzi körki kolma, kılunc edgü kol,
Kılunc edgü bolsa yarıtkay seni

Kız alırsan kendinden küçük doğru al,
Sevinçle geçirirsin ömür gününü
Yüz güzelliği arama iyi huy ara
Huy iyi olursa parlatır seni

Hikâye ve konuşmalar arasında, nazım şekli bakımından eski Türk edebiyatına bağlı kalan dörtlüklere de rastlanmaktadır. Konuları aynı olmakla beraber şiir başlığı altında diğer mısralar-

dan ayrılır.

Atasözü ve vecize cinsinden didaktik fikirler taşıyan bu toyuklar arasında gerçek şiir sezişle-riyle dolu lirik parçalara rastlıyoruz.

Köngüldeki sırrım açermin sankı,
Tilek arzu birle uçarmin sanga
Küvengü, avunga, sırmıgu idim.
Kamugdin yüzildim, kaçarmın sanga

Göntülden sırrım açarım sana
Dilek arzu ile uçarım sana
Ey Güven, teselli, sığınak tanrım ,
Herkesten ayrıldım kaçarım sana.

Bu manzumelerde şekil bakımından ayrı bir özellik göstermektedir. Vezin bir hece fazlasıyla faulün - Faulün - Faulün - Faulün halinde ka-fiye terkihi kaside şeklindedir.

XIV. yüz yıldaki Divan şiirine göz atacak olursak dar manada Divan şiirinin kaside ve gazel tarzının mahsulleriyle karşılaşmıyoruz. Bunun sebebi ise sosyaldır, çok dar ve yüksek zümreye hitap eden bilhassa Hükümet ve Saray mensupla-

rı tarafından korunan, bunlar dışında bir dayanağı bulunmayan bu Edebiyat Selçuklu Sultanlığı yıkılmasıyla yerini kayıp etmiştir. Tekrar gelişmeye başlaması için haşmetli bir Saray hayatının gelişmesini yani Yıldırım Bayazıt'ın saltanatını bekliyeceğiz. Bu Yüz yılda hoca Mesut, Seyhoğlu, Kadı Burhanettin, Kemal oğlu, Pir Mahmut ve Ahmet Dai gibi şahsiyetler Divan şiirinin yaşamasında büyük gayretler göstermişlerdir.

(Devamı gelecek sayıda)

CANCİK DAYI

Ağın ve dolaylarından olup da, Cancık Dayı'yı tanımayan yoktur. Hepimizi en ince yerimizden kuskıvrak yakalayan Ağın düğünlerinin bir çoğu onunla geçmiştir. Cancık Dayı'nın yüzyıllık bir

kıstı, Cancık Dayı'yı hapsirir, öksürtür görmüş-tüm. Durumu sorduğumda, «gece karı ile ara-mızdan soğuk girmiş» diye soğuk almasının nede-nini açıkladı. Şimdi ne oluyor, soğuk nerelerden

Yazan : İsmail BEYDEMİR

çınar gibi, yaşlılığının ve ırlığının yanında, han-gi davul olursa olsun, boynunda bir oyuncakmış gibi kalır. Pağnik'de bir düğünde iken, köyün ho-cası «Ulan Cancık koskoca herifsin, bu davul sana hiç yakışmıyor» dediğinde; «evet hoca, ben de biliyorum, koskoca Cancık'e bu davul yakış-mıyor, daha büyüğünü alacağım» diyerek, hem tartışmayı geçiştirmiş, hem de güzel bir espri yapmıştı. Üstün bir davulcu olmamakla birlikte, Ağın dolaylarında en duyarak çalan davulcu o dur. Bazan çalarken öyle çöşarki, orada davula eli yatkın birini buldumu, hemen davulu onun boynuna takıp, halayın başına geçer. Ezgin, mertlik, yaşamışlık dolu, becerikli oyunlar sıralar. Faslin sonunda da, kendi oyunlarına geçer ki ken-disi bunları «zurna oyunları» olarak niteler. Bu oyunlar eskidir, şimdi bilinenlerden değildir, üç-ayak oyunu, daha buna benzer kıvrak, figürlü birkaçı vardır. Sonunu Tirnanna, tamzara ile bağ-lar ki, diyebilirim Ağın'da bu iki son oyunu bunca güzel olarak onun gibi oynayan bulunmaz. Bu faslin sonunu alırken Cancık Dayı'nın boşalmışlık, yorulmuşluk dolu koca gövdesi, davulunun üze-rine çömelirken, bir yandan koca yağlığı ile te-rini siler, biryandan da eskiyi konuşur. «Tey» der «tey, ne günlerdi, falan köyde, falanlarla düğün-de idik...» Artık tarih olmuştur, folklor olmuştur 85 lik Cancık Dayı. Askerliği vardır, gençliği var-dır, aşkları vardır Cancık Dayı'nın. Anlatır, ya-sar, duyar, içten bir özdenlikle, kendisini bu ya-şta bile yiyip bitiremiyen hayatı sever, ona bağ-lanır, her değişiklikte yaşar. Bu gün için Ağın'ın folklor gıysisi Cancık Dayı'dadır. Entariden sonra şalvar, ışık ve belindeki geniş yün kuşağı ile hiç değişmeyen biri varsa, bu ancak Cancık Dayı'dır. Yıllar sonra gördüğümüzde, sanki ilk gördüğü-müz gıysileri daha üzerindeymiş gibi gelir insana. Geçen kış Keban'da gördüm, yemenilerinin ye-rine Ankara Lâstığı geçirmiş ayağına. Yadır-gam, kalın gönlü yandan çevrilmiş, dizi dizi di-kisleri gülen yemenisini atması iyime gelmedi. Ayak üstü konuştuk, elleri titriyordu, kendisine bir şey demedim. Bir sözünü ansladım hemen; bir

grip, nerelerden girmiyor soramadım. Hal ha-tır ettik, Keban'da çalışıyormuş. Vahşen'in bu folklor gülünün Keban'da bu yaşta ezilmesi, be-ni de ezdi. Yurdumuzun durumunu düşündüm, ne bir dayanağın ne bir güvencin var, elin tutmazsa karnın doymaz. 85 lik Cancık Dayı'nın işi ne Keban'da.?

Cancık Dayı'nın öyle tutucu köke bağlılığı yoktur. Eskidir, yeniliğin, değişimin boyuna iyi-ye, güzele gittiğini bilmesi,ı aydın birçok okumuş-lardan daha çok aydınlık belirtisidir Cancık Da-yı'da. Arkadaşlarını, toplumu sever. Gücülü Meh-met'in ölüm haberinin yalan olması için bir ökü-zünü kurban adadığını yakından bilirim. Yöremiz yaşantısının ve çalışmasının her türünde payı var-dır. Her zaman şen, her zaman mutlu, her zaman genç olan Cancık Dayı, Ağın bahçemizin az bulu-nur bir gülüdür. Tanrı korusun Cancık Dayımızı.

BİR YAZI VE BİR DİLEK

(Baştarafı sayfa 4 de)

Sayın Cevat Ağabeyciğim. Ben onun öğren-cisi olmak şerefine ulaşamadığım gibi yazdıkla-rım onun kişisel durumu ve meslek içi ve dışı hizmetlerinin ONBİNDE BİRİ de olamaz. Mak-sadım yukarıda da söylediğim gibi Vatana hizmet edenleri tanıtmak ve onların davranışlarını ken-disine örnek olacak bir tek insan da çıkarsa bu-na vesile verilmiş olacağı için Vatan hizmeti sayılacağını hatırlatmak ve bu Zat hakkında Ağın Dergisine değil Meslek Dergilerine veya kitap halinde yazmanızı rica etmektir.

Ancak ona olan Ağın'ın borçlarından bir kısmını öderiz. O aziz insan Nur içinde yatsın.

İSTANBUL'U Düşündüm !

Efkârımsın nesin? bu akşam
Üstüme varma benim
Ağız tadıyla içeyim dedim
Şuraya efendice geldim.

Bir ince sırça gibi kalbim
Nice aşklar yüzünden örselenmiş.
Hüzünlü şifirler yazdımsa
Eskidenmiş.

Göğüs geçirmeyin boşuna
Nedenmiş kendinizi telef etmeniz
Bir şarkı söyleyin yetişir
İşten değil efkârı defetmeniz

Akşamlar sıcak sıcak esiyordu
Şu kış kıyamet günlerinde
O şarap yayıldımı kalbinize
Seversiniz günün birinde,

Benmi kaldım sevgiyi öğretecek
Hepinizin bildiği gibi
Bir hayale bırakın kendinizi
İçinizden geldiği gibi.

Bilirim neleri özlediniz
Gözünüzün yumulmasına bakar
Yeşeren çimenlere uzandık yüzükoyun
İçimize dal budak salmış bahar.

Bilirim neleri özlediniz
Hatırası mesteder bizi değil mi
Bir kız vardı diye düşünüyorum
İnsam ağlatacak kadar samimi.

Duman duman yaklaşıyor İstanbul
Bir gariplik çöküyor üstüme hemen
Kimmiş o kendiyi yetinen
Tanrımız bile yalnız değil.

Efkârımsın nesin? bu akşam
Üstüme varma benim
Ağız tadıyla içeyim dedim
Şuraya efendice geldim.

Dr. Mustafa Şerif ONARAN

Sizinle

Gerdim antenlerimi,
Seslere şaşıyorum.
Isıtın ellerimi
Isıtın, ısıtıyorum.

Maviliği göklerin
Ve sonsuzluğu yerin.
Uçurumlar çok derin.
Yetişin, düşünüyorum...

Gam ile hazzı kardım,
Zamandan öte vardım,
Göğe merdiven kurdum,
Ay'la sevişiyorum.

Çiçek kurumuş dalda,
Ağzı lezzeti balda,
Bir arpa boyu yolda
Yıllardır koşuyorum.

Doğmamış çocuklarım,
Dalda, garip kuşlarım,
Uzaktaki dostlarım,
Sizinle yaşıyorum...

Mehmet ERGÖNÜL

TAŞLAMA

Ağın adlı küçük dergi
Sen Ağın'ı bulamadın
Ağın'ının derdi çoktur
Sen onunla dolamadın

Kimi devi cüceletir
Kimi ölmüşü yüceltir
Gerçekleri geceletir
Sen gerçekçi olamadın

Fikri YÜCEL

DUYGULU GERÇEK

Yağmurlarda anlamsız yağıyor artık
Bir zamanlar duygularımı kamçılayan
Sevgilimin saçlarından yanağına damlayan
Yağmurlarda anlamsız yağıyor artık
Zaman okadar değiştiriyorki insanı
Hatta rahatsız ediyor bazan
Islak Sonbahar akşamları

Duygulu olmak yetmiyor sadece
Kata olmalı, kırıcı olmalı
Hergün bir başka hayâl kırıklığına
Ugramamak için
Gerekince
İnsanlığı bir yana atıp, alçalmalı!...

Sevmek neyse,
Fakat seilmeyi beklemek budalalık bence
İnsan bu,
Senin yıkıldığını sezince
Sevgi anlamsızlaşır, bir selâmı esirger görünce
Anladımki duygulu olmak fantazi bu devirde
Boşuna sevmek ve seilmeyi beklemek
Gökten melek olup inseler bile artık
İNANMAMAK GEREK!...

Tanju GÜNEL

" O KENTİN ANILARI "

Yıllar yılı ömrümün,
Bütün nevbaharı
Dopdolu ızdıracları
Gözyaşlarını...
Beraberce paylaştılar,
«O Kent'te»..

Yalnız ve gariblerin
Diyarı,
Sevgililerin, tümüyle kucaklaştığı
Birleşen, mes'ut olan çiftler,
Buldular gerçek arzularını,
«O Kent'te»...

Yeniler, Eskiler, hattâ
İhmal edilenler bile...
Unutmadılar, unutamadılar,
Bir «GÖLGE», bir «HAYAL»
Gibi hatırladılar, hatırlıyacaktı,
Yaşayacaklar,
Eskisi gibi,
Unutulmayan
«O KENT'Lİ».....

Sevil SÖZER

HAYALLAŞALIM

Gel gönül yoldaşım, Ravzada gültüm.
Şu Ağın elinde, gel dolaşalım.
Bir gün aramıza girmeden ölüm,
Diz dize oturup, masallaşalım.

**

İçelim, meyleri serden geçelim,
Kalbe sevgi ekip, sonra biçelim.
Mehtabın yüzünü, bağda seçelim,
Ay gibi incelip hilallaşalım.

**

Sen gül, Ben kelebek, konayım sana,
Gezip eylenelim, gidelim yana.
Yanıp karışalım, toza, dumana,
Sonra küllümüze, helallaşalım.

**

Bu dünyayı ol dem atalım dilden,
Aşkı öğrenelim, orda bülbülden.
O seher vaktinde, kırmızı gülden
Birleşe, koklaşa, hayallaşalım.

Hüsnü AYDOĞMUŞ

FIKRA

Bir köylü kadın Koçandan arkadaşı ile ge-
çerken «Adıgüzel Beydemir'e (Kırmıtık) tesadüf
ederler. Kadınlardan biri bir kaç dakika hal ha-
tır sorduktan sonra ayrılırlar. Arkadaşı sorar
kız anam O kim idi? arkadaşı: Anaaaa tanimiri-
misin bizim düğünü eden kırmıtığın oğlu İsmailin babasıydı.

Kemal Niksarlı

AĞIN'DA TİYATRO

«TİYATROSU OLAN BİR MEMLEKETTE KÖTÜLÜKLER, ÇİRKİNLİKLER,

Tatillerimi geçirmeye gittiğim sevgili, sıcak Ağın'ın sevgili - sıcak yaz gecelerinden birinde bir düğün görmüştüm. Tadî damağımda, anısı düşlerimde kalmıştı. Epey oldu, epey dedğim on-onbir yıl kadar. (Bu düğün içimde; izlediğim o kendine has bir havası olan Ağın düğünlerinin, bir örneği, özü, süzmesi olarak kaldı.)

Neler, neler görmüş, izlemiştim o gece: Gani dayının tombul vücudunun, kıvrıma kıvrıma hükmettiği gırnatasından süzülen Ağın havalarını dinlemiştim; sonra, rastladığım en ilginç ve garip bir hayranlık duyduğum kişilerden biri olan Dilo'nun; kemanını dinlemiş; badem bıyıklarını uzun uzun seyretmiş, serpene gibi bacaklarının dinç, ateşli hareketleriyle; söğüt dalı gibi parmaklarının ustalığını çabukluğunu birbirine karıştırmış, şaşıp şaşıp kalmış, dalıp dalıp gitmiştim. Benim için en güzel tiyatro Dilo'ydu o an. Yüz anlatımıyla, bedeninin kıvraklığıyla; kemanından (Dilo'nun büyük aşkını, sevgisini dile getirerek) dökülen parçaların öyküsünü oynayan, canlandıran çok usta çok güçlü bir tiyatroydu bu insan.

Haa... tiyatro dedim de: tiyatro da vardı o gece. Düğünün yapıldığı bahçenin bir tarafına dut çarşafı gerilerek, üç taraflı örtülü ak-pak bir sahne kurulmuş; sahneye bir masa bir iskemle konmuş, Nihat (İsbir) ağabeyde başında hasırdan fotr şapkası elinde bir dal çiçek - karanfil, belki de gül, ama kırmızı olduğunu iyi hatırlıyorum - gelip sahneye, masasına yerleşmişti. Az sonra da Sadi ağabey bıyıklarıyla söktün etti. Belinde bir peştemal bağlı, kulağında bir kalem —garsondu besbelli— «Ne istersiniz efendim?» diye sormuştu... Oyunun adı neydi, kîm yazmıştı, konusu neyle ilgiliydi, acıklıymıydı, gülünçmü... hatırlamıyorum bile, yalnız, sahnede ki bu iki kişi az sonra tartışmaya başlamışlar, oyunda bir hır - gür içinde bitmişti. Hepsi bu...

Daha neler görmüştüm? Oyunlar! Hemde ne oyunlar... Tanzara'lar, Çayda Çıra'lar Büyük ceviz'ler, üç ayak'lar, Lorke'lér, Dik hava'lar. Tirinanna'lar... Oyunlar... çalgılar... oyunlar!... Sonra bir aralık uzun boylu bir amucayı, yine bir dut çarşafının içinde getirip, orta yere yatırmışlardı; o amuca da, üzerlerine kıvrım kıvrım doladığı çaputlarla sarılı, parmaklarını —Gani dayıyla, Dilo'nun müzikleri eşliğinde - kukla niyetine oynatmaya başlamıştı. Gördüğüm en ilkel, en içten, en güzel kukla ve tiyatro benzeri gös-

terilerden biri de bu olmuştu. Sonra yine oyunlar, çalgılar, oyunlar!...

Gecenin geç vakti, düğün dağılmaya başlamış! ben, elimde fener, içimde tatlı, bal-börek bir yorgunluk (biraz da cırcır böceği sesinden, adımlarımın sesinden, karanlıktan, Ağın gecelerine has o ürpertici serinlikten korka korka) eve gelmiş, avludaki gıcırtılı tahta merdivenin her basamağında; yüreğim ağzıma gelerek yukarı çıkmış, dedeciğimin yanına kıvrılıp; gördüklerimin, izlediklerimin tatlı anlarıyla uyuyuvermiştim. Haa.. bir de yazsam mı, yazmasam mı diye çekindiğim bir şey yapmışım yatmadan önce. Damın ucuna gidip ürpere titreye, söğük'ün ucundan aşağı, bağa cojomu (çişimi) etmiştim, bir elimde de fener. Bu da en tatlı anılarımdan biridir.

Ağın'a duyduğum özlemimin içinde, süğük'ün ucundan aşağı, şey etmek çok önemli bir yer tutar. Çünkü koskoca Ankara kentinde; Süğük'ün ucundan, elde fener, bağa şey etmek bulunur mutluluk değildir.

Neyse... buraya kadarı işin, (bir çırpıda hayalleyiverdiğim, ama kaleme alayım derken, içine biraz da Edebiyat katmaya özenip, bunca uzattığım) anılar, düşler bölümü. Bu anılarımdan, düşlerimin bana; gerçek olabilecek, ve olması gereken şeyleri düşündürmesi, çözüm yolu aramaya itmesi de işin gerçek yanı, ikinci ve önemli bölümü.

Ağın'da tiyatroyu, ilkin yukarda anlattığım o güzel düğün gecesinde, ikinci olarak da, ağabeylerimizin, ablalarımızın başka bir yaz oynadıkları: «Harput'ta bir Amerika'lı» oyununda gördüm. Ama Ağın'da tiyatronun aslında, bilinçli, sevindirici bir başlangıcı, bir geçmişi varmış; bunu da ağabeylerimden öğrendim.

Yirmi beş - otuz yıl kadar önce, Ağın'ın o zamanki nahiye müdürü: Elmas Yıldırım, tiyatronun temelini atmış. Daha doğrusu —Ağın'ın şimdilik bir tiyatrosu olmadığına göre— temelini atmamışta; tiyatronun sesini ilk duyuran, tadını ilk tattıran, perdesini ilk açan o olmuş. Bu saygı değer davranış ne kadar övülse azdır. Elmas Yıldırım'ın açtığı perdenin, günümüze dek açık kalmasına çaba gösterilmemesi de —nedenler ne olursa olsun— üzücüdür.

Nedenler ne olursa olsun diyorum, şu yüzden: Almanya, II. Dünya savaşından, perperişan, yerle bir olarak çıkmıştır. Aynı Almanya bu du-

OLUR MU?

HATALAR OLMAZ

WILLIAM HAZLITT*

Yazan: RÜŞTÜ ASYALI

rumdan, geçen yirmi iki yıl içinde şimdiki durumuna ulaşmıştır. Yine aynı Almanya'nın ve Alman'ların, bütün yurt çapında giriştikleri imai savaşında, temelini attıkları ilk yapı ekmek-fırını, ikincisi de tiyatroymuş. Bu anlayış, sanata verilen bu önem, tiyatroyu toplumu eğiten bir okul olarak düşünmek ve kabullenmek, Almanya'nın —yerle bir olan Almanya'nın— bu yirmi iki yıllık içinde gelişmesinde çok etkili bir neden olmuştur sanırım. Oysa ki Ağın; bütün yok-sulluğuna, bütün olanaksızlığına rağmen, çok şükür ne perperişandır ne de yerle bir olmuştur.

Elmas Yıldırım'dan söz ediyordum. Bu saygı değer kişi, o zaman ki Ağın nahiyesinin orta yaşlıları ve gençleriyle birlikte, kendisi de sahneye çıkarak: çeşitli yazarlardan oyunlar (Zoraki hekim, İblis v.s.) ve bu arada kendi yazdığı oyunları oynamış. Türk tiyatrosunun batılı bir anlayışa yönelmesinde; (çevirileri, adaptasyonları, çeşitli kurucu, koruyucu ve önyak olucu çalışmalarlarıyla) Tanzimat devrinin Bursa Valisi, Ahmet Vefik Paşa ne kadar etkili olmuş, büyük ve önemli bir kişiye; Ağın tiyatrosunun ilk adımı atmasında da, Nahiye müdürü Elmas Yıldırım, o kadar emeği geçen bir kişidir. Elmas Yıldırım'ı saygıyla anıp, biraz yukarı döneceğim.

Evet, Ağın yerle bir değildir, perperişan da değildir! Ağın'lıların yüzde doksan altısı okumuştur diye duyururum. Bu, çok kıvanç verici bir orandır. Hemen hepsi okumuş olan Ağın'lılardan: Doktoru, yargıcı, kaymakamı, öğretmenini, tarımcısı, askeri, sanatçısı, ilim adamı, din adamı... çıkar, çıkmıştır, çıkacaktır. Bu kişilerin, Ağın için yararlı olmaları dilenir, ne dereceye kadar olurlar ya da olabilirler bilemem.

Ve ben, öğretmenliğin kutsallığını, mesleğine tutsaklığını her yaptığıyla kanıtlayan (isbatlayan) —her yönüne hayran olduğum— ülkücü bir öğretmenimiz ve aynı değerleri taşıyan, soylu bir kaymakamımız gibi, Ağın'ın yol yapımı için sırtımda taş taşıyamadığım ya da taşımadığım için buralardan «şöyledir... böyledir..» diye bağırıp, çağırırım. Ayrıca bunun için ne yaşım - başım, ne de görgüm - bilgim yeterlidir.

Ben şunu diyebilirim yalnızca ve şimdilik: Ağın'daki benim gibi genç arkadaşlarım, büyükle- rim, küçüklerim; kuracakları ya da kurdukları Kültür klüplerinde tiyatroyada önemli bir yer ayrırılsaydı, kentlerdeki arkadaşlarından, dostla- rından ilgili kitap, dergi v.s. gibi gerekli araçla-

rı ve gereçleri isterlerse, (ve gönderilirse tabii) sırasında, darda kalmıca (fazla heyecanlandığı- dan demiyorum, gerçektir) ahırdan bozma bir tiyatro salonu yaparlarsa, olmazsa yukarıdaki anımdaki anlattığım gibi, dut çarşaflarını gerip bir sahne kurarlarsa... v.s.. İle de bunlar ya- pılsın demiyorum. Ağın'daki amatörlerin (ama- tör: hevesli, gönül vermiş, karşılık beklemeden yapan, demektir.) Akıllarına çok daha parlak, çok daha kolay yollar gelebilir. İşki istensin, ti- yatronun gereğine inanılsın!... Eğer, Türkiye'- nin her kentinde, her ilçesinde, her köyünde bir tiyatrosu vardır, diyeceğimiz gün gelirse ki (Tür- kiye şimdilerde bu anlayış, bu yol içindedir ve ti- yatro bir eğlence aracı değil, bir eğitim aracı olarak ön safta ilerlemektedir.) Evet, o gün ge- lirse: rahatça mapusaneyi yıkıp, bozup, yeniden onarır, pırıl pırıl bir tiyatro yapabiliriz. (Bunlar benim düşlerim, hayallerim değil, gerçek sözler, gerçekçilerin sözleri. Ben inandım ve inandığım için söylüyorum. Şimdilik uygulayamıyorum, ya- pamıyorum, ama bunları gerçekleştirebileceğim günü inançla, sabırla ve inatla bekliyorum.)

Ağın'daki tiyatrodan, şüphesiz, tiyatronun en güçlüsünü, en güzelini kimse beklemiyor. En il- kelinden başlayıp, en güçlüsüne varmak, en uy- garına ulaşmak he i işin olduğu gibi— bu işin de en olağan (tabii) gelişimidir.

Genç arkadaşlarımın, kardeşlerimin, kura- cakları tiyatro kolu, Ağın'da ve köylerinde, ti- yatroyu tanıtmalı, sevdirmeli ve aratmalıdır.

Dünyanın her ülkesinde, başlangıçta, tiyatro; dinin koyu, sert, kuralcı baskısından kurtulama- mıştır. Hayır, yanlış söyledim; kurtulmasa bu güne ulaşamazdı. Tiyatrosu en ileri gitmiş ülke- lerde bile, bu zor geçitler, aşılması güç engeller olarak tiyatronun karşısına çıkmıştır. Ama so- nuç, sevindirici, üstün, başarılı ve tiyatrodan ya- nadır. Oysa, Ağın'ımız için —maddi yetersizlikler dışında— böyle engeller söz konusu olamaz. Olsa bile :

— Dünyada tiyatro varmıdır

— Vardır!

— Türkiye'de tiyatro varmıdır?

— Vardır!

— Türkiye'nin bir çok kentlerinde, kasaba- larında tiyatro varmıdır?

— Vardır!

— Öyleyse, Ağın kasabasında tiyatro olur mu?

— Olmaz olur mu?!

* WILLIAM HAZLITT : İngiliz, tiyatro eleştirmeni.

TÜRKİYE'DE AKIL

(Geçen sayıdan devam).

Mimarice bir gaheser sayılacak kadar güzel yapılmış bu bina, modern bir tedavi yeri olarak kalamazdı. Zamanın ihtiyacına uygun değildi. Zaten müessesenin şehrin ortasında olması ve 300 den fazla hasta almaması gibi sosyal ve ekonomik mahzurları da vardı.

O sıralarda memlekette çıkan birbiri arkasına harpler: İtalyan, Balkan, (Birinci Dünya, İstiklâl Harpleri, bir türlü bu müessesenin islâhı cihetine gidilmesine meydan vermedi. Akıl hastaları büsbütün ihmal edildi. 1918'i tâkip eden mütareke senelerinde sefalet en yüksek noktaya kadar çıktı. Artık Toptaşı'na girenin sağ çıkacağı umulmazdı. Memleket her cepheden sıkıntı içinde idi. Kapalı akıl hastalarını kim düşünebilirdi... Birçok sıkıntılı safhalardan sonra harp bitti. Memleket düşmandan temizlenmiş yeni Hükûmet ve Cumhuriyet kurulmuştu

Türkiye'de Cumhuriyet Devri Akıl Hastaneleri :

Avni Beyin emekliye ayrılması üzerine evvelâ Zeynepkâmil Hastanesine, bilâhare ilâveten Toptaşı'na başhekim olarak Mustafa Hayrullah Diker tâyin edilmişti. 5-6 ay sonra Ulu Önder Atatürk, Başbakan İsmet İnönü ve Sağlık Bakanı Refik Saydam'ın emirleriyle her iki müessesenin başına Prof. Dr. Mazhar Osman tâyin edilmişti. Mazhar Osman, Toptaşı Bimarhanesi Başhekimini olduktan sonra buranın hekim kadrosu için seçtiği birkaç genç doktoru (İhsan Şükrü Aksel, Fahrettin Kerim Gökay, Şükrü Hazım Tinel, Ahmet Şükrü Emed, Fahri Celâl Göktolga, Cevat N. Zekâi...) Avrupa'nın çeşitli yerlerine ve özellikle Almanya'ya göndermiştir. Bu doktorlar dönüşlerinde, o zamanın modern psikiyatri esaslarına göre, yeni bir eğitim sistemi kurdular. Mental semiyoloji, nöroloji, adli psikiyatri, patolojik anatomi ve nöropsikiyatri laboratuvarları gibi bölümlere ayırmak suretiyle hasta tedavisine başladılar. Hocam Rasim Adasa'nın ifadelerine göre, başta kendisi olmak üzere o zamanın bazı tıp öğrencileri zaman zaman buldukları fırsatlarla Toptaşı'na bu dersleri dinlemek için geliyorlardı. Bilâhare Cumhuriyet Hükûmetince Toptaşı'nın yeni bir hastane olarak bugünkü Bakırköy semtinde o zamanki Reşadiye kışalarında kurulması kararlaştırıldı. Bin dönüm arazisi ile burası akıl hastanesine verildi. Biraz evvel de belirttiğimiz gibi Avrupa'da Kraepelin, Weygandt mekteplerinde ihtisasını bitirmiş genç hekimler bu yeni

müessesede çalışmaya başladılar. Pek az zamanda bu kışla barınılabılır hale sokuldu. 15 Haziran 1927 de Toptaşı büsbütün boşaltılmış ve hastaların hepsi Bakırköyü'ne nakledilmişti. Böylece Mazhar Osman, ruh tababetinde (Fecri Âti Nesli) denebilen, bu genç kadro ile Bakırköy Sinir ve Akıl Hastalıkları müessesesini kurmuş ve müessese az zaman zarfında gelişmiştir. Bir harabeden ibaret kışalaları karınca gibi çalışmak suretiyle güzel bir mamure haline getiren, başta Mazhar Osman olmak üzere o zamanki genç hekimlerin gayretlerini saygı ile anmak bir borçtur.

Mütakip seneler Bakırköy Akıl Hastanesi binalarını çoğaltmıştır. Toptaşı'nda 1910 senesinde 445, 1930 dan itibaren de Bakırköy'ünde 1045, 1934 de 1745 hasta bulunduğu bildirilmektedir. 1941 de negredilen Mazhar Osman Uzman'ın Tababeti Ruhiye kitabında hastanenin o günkü durumu hakkında geniş bilgi verilmiştir. 1941 den sonra geçen 25 sene zarfında daha da moderen bir şekil almıştır. Mazhar Osman zamanında Bakırköy'de Gülhane Tıp Akademesinin (İstanbul'daki eski Gülhanenin) nöropsikiyatri kısmında çalışan asistanlar staj gördükleri gibi yine Mazhar Osman'ın hastane dışındaki psikiyatrik vülgarizasyonu cazibesine kapılan genç hekimler hiç kimşinin rağbet görmediği psikiyatri şubesine asistan olarak talip olmuşlardır. Bu suretle Mazhar Osman yeni bir psikiyatri ekolü hüviyeti ile Bakırköy'de de tıbbi toplantılar, seminerler tertip ediyordu. Ayrıca İstanbul'da Saka sokağında nöropsikiyatri cemiyeti toplantıları daha ziyade bu hastanenin idaresi ile oluyordu. Mazhar Osman'dan sonra Ahmet Şükrü Emed ve Fahri Celâl Göktolga bu müesseseye başhekim olmuşlardır. Şüphesiz ki bu baş hekimler de zaman ve imkânlar nisbetinde Bakırköy'ünde gelişmeyi yürüten bazı yenilikler getirmişlerdir. Hâlen enerjik Başhekim Dr. Faruk Bayülkem'in gayretleri ile Hastane, yine bir öğretim ve eğitim müessesesi olarak ilmi çalışmalara sahne olmakta ve gün geçtikçe gelişmektedir.

Bugünkü Bakırköy Akıl Hastanesi :

Bu Hastaneye hâlen her çeşit müesseseden ve hemen hemen Türkiye'nin her tarafından akıl ve sinir hastası gönderilmekte ve hastalar burada ücretli veya ücretsiz servislere yatırılarak tedavi edilmektedir. Hastane aynı zamanda tam teşkilâtli bir Devlet hastanesi gibi de çalışmaktadır. Bugün 40 kadar binaya yayılmış

HASTAHANELERİ

Yazan : Dr. Hamit SOYLU
Ruh ve Sinir Hastalıkları Mütihassısı

hastane, geniş bir duvarla çevrilmiştir. Hastane binalarının ortasında gayet geniş ormanlık bir bahçe, içinde ceylanı ve rengârenk kuşları, dört bir tarafına yerleştirilmiş hoparlörleri, geceleri pırıl pırıl elektrik lambalarının ışıklandığı binaları ve ağaçları ile hastaların hizmetine arz edilmiştir. Geniş rehabilitasyon ve ergoterapi servisleri, bandosu ve müziği ile hastalar tekrar Türk ananesine yakışır şefkate kavuşmuştur. Avrupa hastanelerini aratmayacak bir seviyeye erişmeğe çalışmaktadır. 100 yataklı nöroloji kliniği vardır. Dahiliye, hariciye, göz kulak, tüberküloz, cildiye, nöroşirürji branşlarına ait servisler; toksikoman, adli servisleri, çocuk servisi, insülin servisi, paralişi general servisi, kadın ve erkek karantina servisleri, ajite hastalara, oligofren, şizofren, epilepsi hastalarına ait servisler, birçok kronik hasta servisleri, lepra bölümü vardır. Biyoloji, bakteriyoloji, Patoloji, anatomi, psikoloji, röntgen v.s. laboratuvarları vardır. Mutfak, idare binası, yemekhane ve sair binaları, genişçe bağ ve bahçeleri ve taş ocağı bile vardır. Hastanenin hâlen 40 kadar mütehassıs hekim, klinik psikologu, laboratuvar mütehassısı ve diğer branşlara ait mütehassıs personeli bulunmaktadır, 500 den fazla mubassır, onbaşı, hastabakıcı, hemşire v.s. hastalara bakmaktadır. Hastane hâlen 3700 hastayı barındırmakta olup, bazı servislerinde 3 hasta bir yatakta yatmaktadır. Mevcut binalar, ihtiyacı karşılamamaktadır. Hastahanenin yeni binalara ihtiyacı vardır. Bu maksatla projeler yapılmış, tatbikatına girişilmiştir. 500 yataklı, 6 katlı modern bir aklıye pavyonunun inşaatı bitmek üzeredir. Baştabip Dr. Faruk Bayülkem, Hastanenin inkişafı için büyük gayret göstermektedir.

Elâzığ Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi:

Türkiye'mizin en büyük akıl hastanesi olan Bakırköy'den sonra gelen ikinci büyük hastane Elâzığ Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesidir. Cumhuriyet Hükûmeti 1925 senesinde Elâzığ ve Manisada birer akıl hastanesi kurulmasına karar vermiştir. Zamanın genç elemanlarından Lr. Ahmet Şükrü Emed Bey bu görevle Elâzığ'a gönderiliyor. Eylül 1925 senesinde Elâzığ'da Beşkardeşler denilen mevkide iki ahşap bina kiralanarak hastane teşkilâtı kurulmağa çalışılıyor. Şubat 1926 da Ahmet Şükrü Emed Beyin hastalanarak ayrılması ile yerine Toptaşı Bimarhanesi mütehassıslarından İ. Hakkı Gürkan geliyor. Hastanenin ihtiyaçları ancak tamamlanabildiğinden ilk hasta 15/5/1926 günü yatırılıyor.

Daha önce Elâzığ'da Amerikalılara ait olup her çeşit hastaya bakan bir Amerikan Hastanesi vardı. Bu Hastane Sultan Aziz zamanında Harput'daki Amerikan Misyoner Cemiyeti tarafından kurulmuş olup 1. Cihan Harbinde bir hayli faaliyet göstermiş; askerî hastane ve memleket hastanesi olarak da çalışmıştır. Cumhuriyetten sonra Amerikalıların burayı tasfiye etmeleri üzerine bu hastanenin 5 adet binası Bakanlıkça satın alınmış, 1927 senesinde İsmail Hakkı Bey zamanında akıl hastanesi bu binalara taşınmıştır. İ. Hakkı, bu binalara birçok yenilerini ekliyor. 1925-1947 seneleri arasında başhekimliğini yaptığı Hastanede 22 sene çalışıyor ve hastane kayıtlarına göre hastanede 3061 kişi tedavi görüyor. 1947-1951 seneleri arasında Rıdvan Cebiroğlu başhekim oluyor ve 2230 kişi tedavi ediliyor. 29 Nisan 1951 tarihinde Bakırköy Akıl Hastanesi adli servis şefi Dr. Mutemir Yazıcı başhekim olarak tayin oluyor. Hâlen de başhekimliğine devam etmektedir. 15 senedenberi Mutemir Bey bir hayli faaliyet göstermiş, Hastane etrafındaki hazineye ve Belediye'ye ait geniş arazileri Hastane arazisine ilâve etmiş ve bu araziler üzerinde yeniden birçok binalar ve tesisler kurmağa muvaffak olmuştur. 15 senedenberi Hastane bir hayli inkişaf görmüştür. Mutemir Bey, bu çalışmalar için şöyle söylemektedir: «Hastanenin 13 senedenberi kapıları açık olup, birçok hastalar dışarıda çalıştırılmakta, mesire yerlerine götürülmekte (inkân nisbetinde gece ve gündüz tedavi usulleri tatbik edilmektedir. Bütün bu inşaat esnasında hastalar taşların, çakılların kumların çeşitlerini, demirlerin eb'adını ve her çeşit duvar inşaatı, sıva, badana, boya işleri öğrenmekte ve bu işlerle meşgul olmakta, çamaşırhane ve demirhanede çalıştırılmaktadır. Tuğla yaptırmada, ekin ektirmede ve ağaç diktirilmekte çalıştırılmaktadır.» Mutemir Bey zamanında Hastanede 22.342 kişi yatırılarak tedavi edilmiştir. Bu çalışma ile yatak adedi 395 den 800'e çıkarılmış ve hâlen 800 yataklı olan Elâzığ Akıl Hastanesi, Türkiyemizin ikinci büyük akıl hastanesi olmuştur.

Manisa Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi:

Manisa Akıl Hastanesi, 400 senelik bir maziye sahiptir. Sultan camii yanında inşa edilen ve o zaman Manisa Bimarhanesi adı verilen ilk müessesese 1539 senesinde Kanunî Sultan Süleyman Hanın annesi Hafsa Sultan adına inşa ettirilmiştir. Kuruluşunda Baştabip, göz tabibi ve yardımcısı, bir cerrah, iki eczacı ve iki eczacı

yardımcısı, bir kâtip, bir mutemet, muhasıp, bir otçu, bir kilerci, iki aşçı, dört hasta bakıcı, bir çamaşırcı, bir gassal, bir süpürücü, bir temizleyici, bir de kapıcı bulunuyor ve 20 yatağı ihtiva ediyormuş. Bu suretle ideal bir kadroyu benimsemiş olan Bimarhane teşkilâtı bilâhare yüzyıllar boyunca bir takım değişikliklere uğramış, bidayette tam kadrolu bir hastane olan bu tesis son 70-80 sene zarfında yalnız ruh hastalarına tahsis edilmiştir. 1916 senesinde hastane kadrosu şu şekli almıştır: Bilgili müslüman bir uzman doktor, hastalara okuyucu, kökçü (eczacı), pişirici, idare memuru, kâtip, bir kadın olmak üzere 6 adet güllabici (gardiyan hasta bakıcı) şeklini almıştır.

Kuruluşunda müessese cami, medrese, hamam, talimhane kısımlarını ihtiva ediyordu. Burası da diğer bimarhaneler gibi dini, eğitimci, insanî ve sıhhi gayeler takip eden bir müessesedir. O vakıtki başlıca tedavi şekilleri hastalara okunmuş su ile bazı şifalı sayılan otları kaynatıp içirmek, mesir macunu yedirmek ve tecrit etmektir. Manisanın tarihi mesir macunu mutasavvıf, bilgin ve erdemli bir zat olan hekimbaşı Merkez Efendi Hazretlerinin bir yadigarıdır. Nitekim hâlen bu geleneğe tâbi olmak üzere her sene burada Manisalılar ve civardan gelen birçok vatandaşlar eski Manisa Bimarhanesi yanındaki büyük caminin minaresinden ve şerefelerinden avuçlarla atılan mesir macunlarını kapışarak almaktadırlar. İnanca göre 20-25 çeşit baharattan ve şekerden yapılmış bu macundan yiyenler beden ve ruh hastalıklarından kurtulmakta, gençleşmekte ve kuvvet kazanmaktadır. (İç hastalıkları mütehassıslarımızdan Dr. Nihat Yörükoğlu tezinde bu mesir macununun bir nevi panacé yani her derde devâ ilâç olduğunu ve bedeni ve ruhi hastalıklara karşı kullanıldığını yazmaktadır) Bimarhaneye uzun seneler Bostan Çelebi, Mevlâna Şeyh Mehmet v.s. isimli birçok kimseler baştabiplik etmiş ve nihayet 1916 yılında Bimarhane hekimliğini ekgörev suretiyle Belediye Tabibi Dr. Naci Aslay Bey yapmıştır.

Cumhuriyet idaresinin kurulması üzerine Sultan Camii yanındaki tarihi Bimarhane terk edilmiş, geniş bir bahçe içinde inşa olunan bugünkü Manisa Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi kurulmuştur. Bugünkü müessesenin ilk başhekimisi Ali Muhlis'dir. Kurulduğunda 25 yatağı olan Hastane, sür'atle inkişaf etmiş, Dr. Fahri Celâl Göktolga (bilâhare Bakırköy Akıl Hastanesinin başhekimliğini de yapmıştır) Dr. Nuri Pamir, Dr. Nuri Sandıkçıoğlu, Dr. Necati Kemal Kip bu Hastanenin başhekimliğini yapmışlar ve bu hekimlerin gayretleri ile Hastane, bir takım inkişafalar göstermiş, yeni binalar ve yataklar ilâve edilmiş, yatak adedi 300'e çıkarılmıştır. Bunlardan Dr. Necati Kemal Kip, Mazhar Osman'ın talebesi olup onun zamanında Fransa'da bir müddet tahsil görmüş ve bilâhare

uzun müddet yalnız başına Manisa Akıl Hastanesini idare etmiştir. 1959 senesindenberi Hastanenin Başhekimisi Dr. Ahmet Hikmet Önsiper'dir. Hastaneye hâlen yeni binalar eklenmek üzere-dir. Hastanenin bir adli servisi vardır. Ege Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniğine tahsis edilmiş bir bölümü ile modern tedavi usullerine göre hastaların bakım ve tedavisi yapılmaktadır. Hastane hâlen birçok mütehassıs hekim ve geniş bir sıhhi idari personel kadrosu ile çalışmaktadır. Hâlen 300 yataklı olan müesseseye sene-de 1600 civarında hasta yatmakta ve 7000 civarında poliklinik mesaisi yapılmaktadır.

Birkaç kelime de Rahmi Duman Kliniğinden bahsedelim :

Duman Tedavi Kliniği 1933 den 1950 ye kadar İstanbul Üniversitesi tedaris kadrosunda yer alan ve 1942 de nöroloji doçentliği imtihanı vermiş olan akıl ve sinir hastalıkları mütehassısı Dr. Rahmi Duman tarafından İsviçre Psikiyatri klinikleri esas tutularak ve onların plânları kendi bünyemize göre tâdil edilerek yapılmıştır. 1 Nisan 1961 denberi faaliyettedir. 24 yatağı vardır. Özel bir müessese olup ücretlidir. 1965 senesinde 388 hasta yatırılmış olup hastanede yatış süresi ortalama 2,8 gündür. Hastane Bakırköy'de İncirli asfaltı üzerindedir.

Azınlık ve Yabancılar aitt Akıl Hastaneleri:

Memleketimizdeki azınlık ve yabancılar aitt akıl hastanelerine gelince; bunlardan mühim olanları sırasıyla La Paix Fransız Hastanesi, Balıklı Rum Hastanesi, Yedikule Ermeni Hastanesidir.

Sırayla bunlardan bahsedelim :

La Paix Fransız Hastanesi :

(Sulh Hastanesi)

Toptağı derecesinde değilse bile halk arasında Kırım muharebesindenberi tanınmış, sayılmış, kıymet verilmiş bir hastanedir. Hizmeti daha ziyade hali vakti yerinde olan hastalara münhasır kalmıştır.

Kırım Harbinde müteffik devletler İstanbul'da seyyar hastaneler açmışlardı. Fransız Saint-Vincent de Paul rahibeleri de müessesenin şimdiki bulunduğu yerde yani İstanbul-Şişli'de bir umumî hastane ihdas etmişler ve buna o zaman Hopital de la Paix ismini vermişler. Harp müddetince rahibeler yaralıları bakmışlardı. Kırım harbi bitince Sultan rahibelerin yararlıklarını ve işlerini takdir edip, nişanlar ve hediyeler vermek ister, onlar da bu ihسانları red ile memlekete daha geniş mikyasta hizmet etmek emelinde bulunurlar. Saint-Vincent rahipleri teşkilâtı dini ibadetten ziyade akıl hastaları ile ihtiyarlar ve sokakta bulunmuş çocuklarla uğraşmayı iş saymıştır. Hastane tesisleri kısmen Sultanlar tarafından ihسان edilmiş veya hastasını tedavi ettiren büyükler tarafından şükran makamında verilmiş ve kısmen de satın alınmıştır.

(Devamı gelecek sayıda)

ABONE ADRESLERİ

171 — SEYHAN ECZA DE-
POSU TİC. A.Ş.
Abidin Paşa Cad. —ADANA—

172 — Ecz. Hüseyin DARTAR
Sihhat Eczanesi
OSMANIYE—ADANA

173 — Mustafa DEMİR
T.C.D.D. Tren Şefi
—İSKENDERUN—

174 — Ecz. Necdet AKÇALI
Hayat Eczanesi —CEYHAN—

175 — Şerafettin ÖZDEMİR
Özel İdare Müdürlüğü'nde
—ADANA—

176 — Abidin ÖZDEMİR
Özel İdare Tahsilcisi
—ADANA—

177 — Mustafa ÖZDEMİR
T.C.D.D. 6. İşletme Otomatik
Telefon Santrali
—ADANA—

178 — Bekir KARADEMİR
T.C.D.D. 6. İşletme Müdürlüğü
Veznedarı —ADANA—

179 — Mehmet ALTUĞ
T.C.D.D. Gar Ambar Md.
—ADANA—

180 — Mehmet KARADEMİR
Ziya Paşa Mahallesi Baraj
Yolu üzeri 252. Sokak No: 133
—ADANA—

181 — Mustafa BAYTAŞ
Kızıltoprak İstasyon Caddesi
No: 28/3
KADIKÖY — İSTANBUL

182 — Gülten TANŞU
İç Cebecl Özsoy Sokak
No: 3/1 ANKARA

183 — Av. Nurettin TAŞKIN
Kavaklıdere Ulus Caddesi No:
38/6 ANKARA

184 — Mahmut KURTKAYA
Bakteriyoloji Enstitüsü Mü-
dür Yardımcısı
Pendik — İSTANBUL

185 — Lütfi ÇINAR T.C.D.D.
Hareket Memuru
Dülük—GAZİANTEP

186 — Sönmez İKİNCİ
Yüksek Öğretmen Okulu
Çapa — İSTANBUL

187 — Mustafa YÜZBAŞIOĞ-
LU Ceza Hâkimi
Gebze — İZMİR

188 — Hüseyin FIRAT
İzmir Caddesi No: 12
BUCA — İZMİR

189 — Mehmet GENÇ
Yüksek Öğretmen Okulu Kim-
ya Lisansı Çapa—İSTANBUL
190 — Numan GENÇAYDIN
Tataragası Mahallesi
Ağın — ELAZIĞ

191 — Mustafa YENTÜR
Karasalkım Köyü İlkokulu Mü-
dürü Palu — ELAZIĞ

192 — Mehmet SEZER
Karlık Köyü İlkokulu Müdürü
Darende — MALATYA

193 — Yalçın EREN
Şeker Teknolojisi Araştırma
Enstitüsü Kimya Yüksek Mü-
hendisi
Etimesgut — ANKARA

194 — Erdoğan AYDIN
Ortatepe No: 109/C
Saimekadın — ANKARA

195 — Abdurrahman EROL
Kız İlköğretmen Okulu Eğitim
Şefi KONYA

196 — O. Erkal GENÇAYDIN
Marmara Talebe Yurdu Ah-
met Şuayip Sokak No: 27
Beyazıt — İSTANBUL

197 — Ali KILIÇ
Marmara Talebe Yurdu Müdü-
rü Ahmet Şuayip Sokak No. 27
Beyazıt — İSTANBUL

198 — Remzi SARIOĞLU
S.S. Kurumu İstanbul Hasta-
hanesi Teknisyeni
K. Mustafapaşa — İSTANBUL

199 — Bedrettin GENÇOSMAN
İhsan Şerif İlkokulu Öğret-
meni

Hasköy — İSTANBUL

200 — Cevdet GENÇOSMAN
Tavukpazarı Yeşil Saray No:
47 Çemberlitaş - İSTANBUL

201 — Ahmet ÖZBEY Özel
Yeşilyurt Koleji Müdürü
İSTANBUL

202 — Fevzi ÖZDİL Top.
Ütgm. 479 Top Tb.
Patnos — AĞRI

203 — Müfide TUNCER
Namık Kemal İlkokulu Öğ-
retmeni ELAZIĞ

204 — Şemsi ÖZER
Fındıkzade Şair Mehmet Emin
Sokak Kayakardeşler Ap. No:
22/10 Topkapı — İSTANBUL

205 — Hakkı TÜZÜN
Orman Başmüdürlüğünde Me-
mur ELAZIĞ

206 — Emine YAŞAR
T.C.D.D. Hasılat Dairesi İda-
ri İşler Bürosu ANKARA

207 — D. Hüsnü POYRAZ
Bölge Bağ-Bahçe Araştırma
Enstitüsü Ziraat Yüksek Mü-
hendisi Yalova — İSTANBUL

208 — Rafet UYSAL
Denizli Köyü İlkokulu Müdürü
Keban — ELAZIĞ

209 — Mustafa AĞIN
Bossa Basma Fabrikası Per-
sonel Savaş Kâtibi ADANA

210 — İrfan NIKSARLI
Ortaokul Müdür Yardımcısı
Akçadağ — MALATYA

211 — Hüseyin ÖZTÜRK
Abdullah Lütfü İlkokulu Öğ-
retmeni Ağın — ELAZIĞ

212 — Şükran MÜLAZİM-
OĞLU Ortaokul Fen Grubu
Öğretmeni Ağın — ELAZIĞ

• TAHSİL BOYUNCA
AYLIK GELİR

• APARTMAN
DAİRELERİ

• ZENGİN PARA
İKRAMİYELERİ

TÜRKİYE
ÖĞRETMENLER BANKASI

KÜLTÜR KİTAP EVİ

İSA SOLMAZ - İSLÂM GÜNOĞ - HİKMET SOLMAZ

Kitapevimizde İlk - Orta - Lise Kitapları çeşitli üstün kalite her türlü kirtasiye ve resim malzemesini kolaylıkla temin edebilirsiniz.

KİTAP KISMİMİZDA

Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca her cins Kitap ve Mecmua Gazete temin olunur.

KÜLTÜR KİTAP EVİ

Adres : Atatürk Bulvarı No. 73 G

YENİŞEHİR — ANKARA

TEL : 12 63 80